

IK ZAL JE VINDEN

Een vleugje historie: 1665 en 1672

Het is 1665.

Marrie is tien jaar als ze te maken krijgt met het hongerige en rooflustige leger van de Duitse bisschop van Münster, dat Twente binnenvalt. Twente is het deel van Overijssel dat aan het Duitse Rijk grenst: het Heilige Roomse Rijk. Overijssel is een gewest van de Republiek der Zeven Verenigde Nederlanden.

De regering in Den Haag heeft geen aandacht voor het arme oosten, want er heerst dreiging alom.

Op de Noordzee wil de Engelse vloot de Nederlandse tot zinken brengen, maar admiraal Michiel de Ruyter voorkomt dat.

Vanuit Frankrijk begint koning Lodewijk XIV zijn troepen te verzamelen in de Zuidelijke Nederlanden. Hij heeft duidelijk zijn zinnen gezet op dat lastige republiekje in het noorden, dat in de eerste helft van de eeuw zo welvarend was.

En waren de keizer en de keurvorsten van het Duitse Rijk de Republiek wel goedgezind?

Marrie is zeventien in 1672, als het leger van de Münsterse bisschop opnieuw tekeergaat in Twente met roven, brandstichten, verkrachten, moorden en het opleggen van onbetaalbare belastingen.

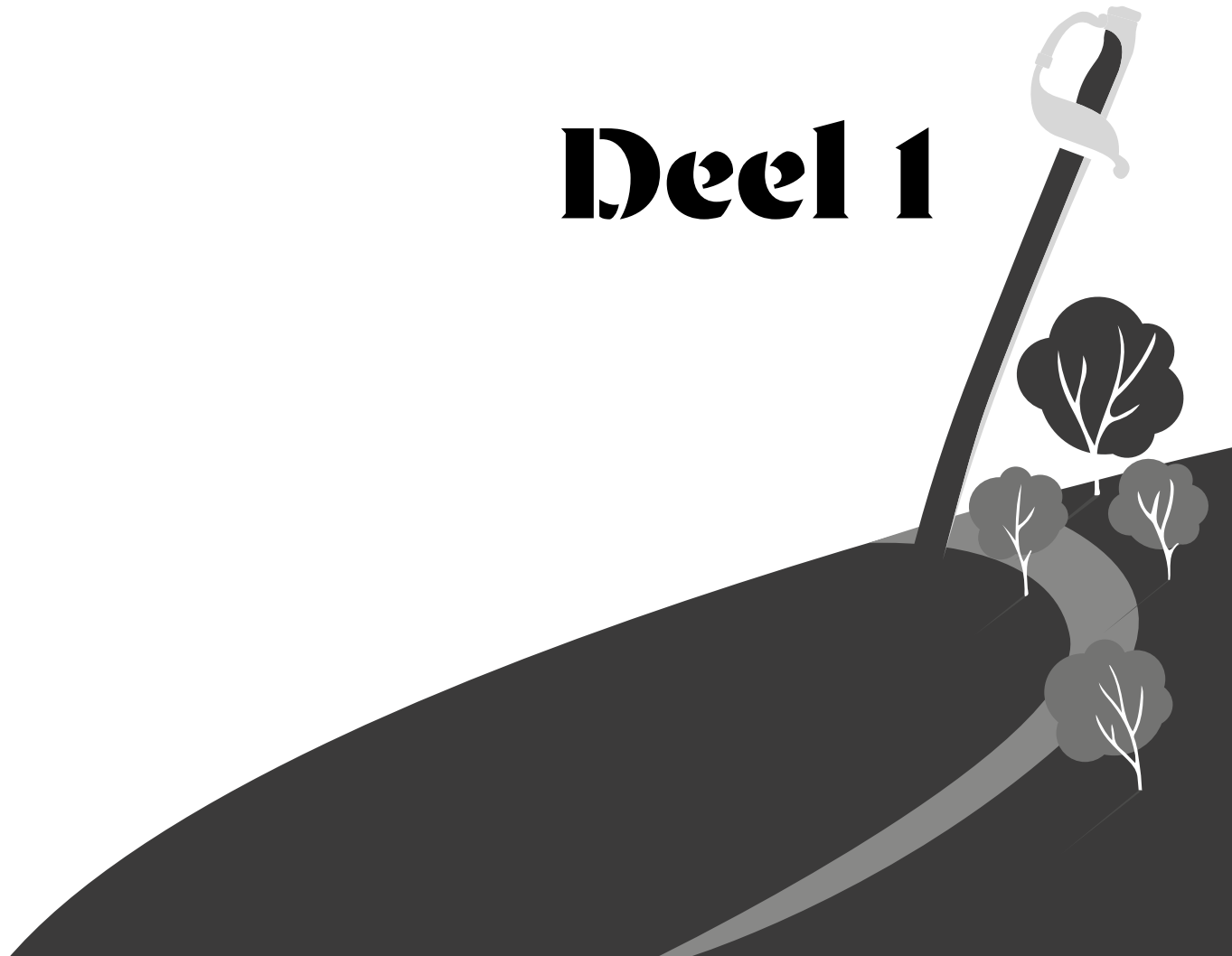
Het wrede huurleger wordt weinig in de weg gelegd omdat de verdediging van het Staatse leger niet veel voorstelt.

Als de bisschop zich in mei 1674 terugtrekt, blijven de leeggeroofde oostelijke gewesten in diepe armoede achter. En nog heerst er geen vrede in de Nederlanden.

Vanaf pag. 305 vind je een verklarende woordenlijst.

Op pag. 310 staat een kaart met daarop aangeduid waar de gebeurtenissen in dit boek zich afspeelen.

Deel 1

Woensdag 1 juni 1672

Het is stil hier. Ongewoon stil.

Een ogenblik sta ik roerloos op de scheiding van het heideveld en ons erf. Mijn onrust maakt plotseling plaats voor angst die me bij de keel grijpt, als een roofdier dat zijn prooi bespringt.

Bruno blaft niet. Dat zou hij wel moeten doen met al dat volk op de weg. Zijn ketting rammelt niet. Ik hol naar hem toe en kniel bij hem neer. De adem stukt me in de keel. Tranen springen in mijn ogen. Bruno is dood. Een kogel door zijn kop. Het bloed rond zijn lijf oogt mat. Wie schiet nu een hond dood die aan een ketting ligt! Hildes hond! Ze zal ontroostbaar zijn.

Maar ... doodgeschoten? Dat betekent ...

Mijn knieën trillen bij het opstaan. 'Hilde!' Ik hoor hoe schrill mijn stem klinkt als ik naar ons huis ren. 'Hilde! Waar ben je? Hilde!' Ik steek mijn hand uit naar de houten deurkruk. Die draait al. Onze oude knecht opent de deur van binnenuit en kijkt me verwaasd aan.

'Gerrit! Waar is Hilde? Wat is er gebeurd?'

Zijn vilten muts zit scheef op zijn hoofd, een vaal plukje grijs haar steekt wijduit over zijn ene dove oor. Hij draait zich om, loopt naar binnen, laat zich op een keukenstoel zakken en strijkt met zijn mouw langs zijn neus.

Geen Hilde in de schemerige woonruimte.

'Gerrit! Waar is Hilde!' Ik zie tranen op zijn wangen. Zijn an-

ders zo luide stem is nu een hees gefluister. 'O, Marrie! Ze hebben haar meegenomen ...'

'Meegenomen? Wie, Gerrit?' Ik schreeuw het uit. 'Wie heeft Hilde meegenomen?'

'Die vreemde soldaten! Er was een man bij, een commandant of officier of zo, die wilde Hilde hebben.'

'Hebben? Hoezo, hebben?'

'Ze moest mee.' Gerrit snuit omstandig zijn neus in zijn zakdoek. 'De soldaten grepen haar vast, maar toen riep die man ...'

Gerrits opgeheven handen met de zakdoek beven. Hij begint weer zacht te huilen. Daar heb ik nu geen geduld voor. Ik grijp hem bij zijn schouders. 'Wát riep die man! Vertel!'

'Hij ... Ik begreep dat de soldaten alleen wat etenswaar mochten pakken en het paard en de koeien moesten ze laten staan ... en dat Hilde mee moest. Maar ze mochten haar niet aanraken.'

'O! En wat deed Hilde? Schreeuwde ze? Vocht ze?'

'Nee, nee, niets. Ze hield alleen heel goed haar buik vast. De man deed heel aardig tegen haar.'

'Aardig? Aardig?! Maar wel een zwangere vrouw meenemen?' Ik laat zijn schouders los en bal mijn vuisten. 'Wat een schoft! En toen moest ze mee?'

'Ja, ze mocht gauw wat kleren pakken; die knoopte ze in haar schort. En ze moest haar muts opzetten en ... en toen ze weggingen, moest ze naast het paard van die officier meelopen. Ze zijn maar even binnen geweest. Ze zullen nu ver weg zijn.'

'Goeie genade! Wat vreselijk! En Evert? Nog steeds niet thuis?'

'Nee.'

'Wat een snertvent!' grom ik nijdig. 'En aan jou had Hilde natuurlijk ook niks!'

‘Wat?’

‘Nee, niks. Ze hebben jou geen kwaad gedaan?’

Hij neemt zijn muts af. Boven zijn linkeroor loopt een rode streep, het bloed heeft een stroompje naar zijn nek gevormd. ‘Ik liep ze in de weg.’

‘O, Gerrit ... Ik zal je zo verbinden.’ Handenwringend ijsbeer ik door onze woonruimte. Het vuur op de vloer onder de schouw is uit; de soep in de kookpot erboven zal koud zijn. Hoe lang ben ik bij Thomas op de heide geweest? Eén uur? Het was er zo fijn ... Twee uur? Kan er in die korte tijd zoveel gebeuren? O, was ik maar thuisgebleven ...

Dan pas valt me op dat het deksel van de meelkist openstaat. De kist is leeg. Geen zakken meel. Aan de schouw horen spek en worsten te hangen. Op de tafel hoort het vers aangesneden roggebread te liggen, onder een doek tegen de vliegen. De potten met pas gekarnde boter ... Weg!

Met een luide snik loop ik naar het achterste deel van de open woonruimte, waar de twee koeien hun halzen tegen de palen schuren. Ik strijk ons paard Teun over zijn neus, schop naar een wegvlochtende muis, controleer of er nog hooi is en kijk of de kippen eieren gelegd hebben, allemaal dingen die mijn handen bezig kunnen houden. Mijn hoofd tolt. Hilde meegenomen ... Hilde met haar dikke buik ... Het kindje zal al gauw komen. Wat moeten soldaten met Hilde? Wat moeten soldaten met jonge vrouwen? Ik bijt op mijn lippen, druk mijn nagels in mijn handpalmen. De rotzakken! Hilde moet terugkomen! Ik moet een plan bedenken, iets doen, zoals ik zeven jaar geleden besloot ons paard terug te pakken van de rovende Münsterse soldaten. Maar Hilde terughalen, dat is de plicht van haar man, Evert. Waar blijft die

slapjanus! Hij had toch allang thuis moeten zijn!

Ik loop naar het kabinet en pak een doek om Gerrits wond schoon te wassen. Dat heb ik geleerd van de zusters in het Sint-Anthony Gasthuis, toen de vorige Münsterse ellende ons overspoelde. De zusters hadden gezegd dat schone wonden sneller genezen. Kruidenwijnwater heb ik helaas niet.

Geduldig laat de knecht mij begaan. ‘Wat nu, Marrie, wat moeten we doen?’

Ik mompel iets, maar Gerrit verstaat het niet. Ik keer me naar zijn goede oor. ‘Ik wacht op Evert!’ herhaal ik luid en vastberaden. ‘We moeten Hilde terughalen.’

Gerrit knikt. ‘Als Evert een wolf heeft geschoten, dan heeft hij veel geld. Misschien kan hij Hilde terugkopen.’

‘Terugkopen? Gerrit, mijn zus is geen koe!’

’s Avonds kan ik de slaap niet vatten. Ik stap uit de bedstede, sla mijn wollen schouderdoek om en ga op een stoel voor het lage raam zitten. Uitkijken naar de komst van Evert.

Maar uit de duisternis doemt geen Evert op.

Eindeloos lang wacht ik, met mijn gebogen hoofd tegen het ruwe kozijn. Mijn gedachten brengen me terug naar een tijd die ik het liefst vergeet. Ik was tien, toen de vreemde soldaten voor het eerst kwamen, toen ze er met ons paard en de koeien vandoor gingen. Toen het rampzalige met va gebeurde.

Zeven jaar geleden ...